

2023/7899

Jenny Sundström

046-359 45 17

jenny.sundstrom@lund.se

Redovisning av arbetet med skolpliktsbevakning, läsåret 2022/2023

Inledning

I rapporten redovisas central skolpliktsbevakning för läsåret 2022/2023 och avser perioden 2022-07-01 till 2023-06-30.

Under läsåret 2022/2023 har processen för den centrala skolpliktsbevakningen samt handläggningen av skolplikt/frånvaro på enheterna fortsatt att handläggas enligt rutin. Barn- och skolförvaltningen fortsätter att utveckla och förtydliga det skriftliga underlaget för handläggning av processerna efter avstämning och uppföljning med skolledarna. Förvaltningsövergripande processbeskrivningar och rutiner för de lokala processerna finns tillsammans dokumenterade på Inloggad bland annat med målsättningen att förtydliga skillnaden mellan de olika handläggningsrutinerna och var i organisationen ansvaret ligger för olika delar.

Under läsåret 2022/2023 har resultatet av den centrala skolpliktsbevakningen visat på en fortsatt stor rörlighet nationellt. Antal elever som skolplaceras i Lunds kommun eller i annan kommun står för nära 60% av läsårets registrerade ärenden. Sedan pandemin startade våren 2020, har vi sett en nedgång i antalet ärenden där eleven vistas varaktigt utomlands och skolplikten faller. Nedgången är inte stor i antal och representerar en liten del av alla ärenden. Även ISLK (International School of Lund Katedralskolan) ser förändringar i flyttmönstret hos sina elever och upplever en minskning i flytt till och från Sverige. Det är dock ingen förändring i de ärenden där eleven har utvandrat enligt Skatteverket och inte längre är folkbokförd i Sverige.

Ärenden under läsåret 2022/2023

2023-10-18

Diarienummer
2023/7899

Rapporten hanterar nya ärenden för perioden 2022-07-01 till 2023-06-30. Under denna period har 245 ärenden öppnats (samtliga siffror baserat på underlag per 16 oktober 2023). Andelen öppnade ärenden är olikt tidigare år, ojämnt fördelat över läsåret.

När läsåret 2022/2023 avslutades var 59 ärenden fortfarande öppna. Majoriteten av dessa öppna ärenden har handlagts och handläggs, precis som tidigare, hos Skatteverket för utredning om misstänkt felaktig folkbokföring. Den 1 april 2023 centraliserades utskrivningen av elev i kommunal grundskola. Bland annat startades en e-tjänst som gjort det möjligt för vårdnadshavare att registrera utskrivningen digitalt. Vissa utskrivningar har i sin tur blivit skolpliktsärenden och kan antas stå för ökningen av antalet ärenden och öppna ärenden.

Ärenden där eleven vistas varaktigt utomlands och skolplikten faller står för den andra förändringen i årets rapport. Det är omöjligt att veta vad som ligger bakom förändringen. En möjlighet är att det endast är en tillfällig förändring för läsåret 2022/2023. En annan möjlig förklaring kan dock vara att mönstret för internationellt resande förändrats mycket efter pandemin. Tillsammans med ISLK (International School of Lund Katedralskolan) vars elevunderlag också präglas av internationell rörlighet, är upplevelsen att nya mönster utvecklas mer och mer. Distansarbete har ökat mycket vilket gör att vårdnadshavare inte förflyttar sig i samma utsträckning som tidigare, även om man byter både arbetsgivare och/eller uppdrag. Under förra läsåret tog Migrationsverket också bort det "fast track" som funnits för företag som arbetat med relocation av arbetskraft för andra företag. Resultatet av förändringen är att handläggningstiden hos Migrationsverket blivit mycket längre än tidigare och utfallet av en ansökan blivit mer osäkert. Berörda företag med behov av internationell arbetskraft, som till exempel Lunds universitet, Ikea och Tetra Pak, gör sitt bästa för att låta personal stanna i det landet där de är.

Ärenden, läsåret 2021/2022 och 2022/2023

Status för ärenden upprättade under perioden 2022-07-01 till 2023-06-30	Antal 21/22	Procent 21/22	Antal 22/23	Procent 22/23
Eleven har skolplacerats i Lunds kommun, kommunal- eller friskola	74	32%	81	33%
Eleven har skolplacerats i annan kommun, kommunal- eller friskola	63	27,5%	58	24%
Eleven fullgör skolplikten på annat sätt	0	0%	0	0%

2023-10-18

Diarienummer
2023/7899

Eleven vistas varaktigt utomlands och omfattas inte av skolplikt enligt skollagen	25	11%	13	5%
Eleven har avslutat grundskolan och har avgångsbetyg	1	0,5%	3	1%
Eleven har folkbokförts i annan kommun enligt Skatteverket	13	6%	8	3%
Eleven har utvandrat enligt Skatteverket, inte längre folkbokförd i Sverige	24	10%	23	10%
Övergång till vitesärende	0	0%	0	0%
Pågående ärenden efter 2022-06-30	29	13%	59	24%
Totalt antal nya ärenden:	229	100%	245	100%

Samtliga ärenden har diarieförts med rubriken "Skolpliktsbevakning".

Totalt antal nya ärenden

Nya ärenden är samtliga ärenden under perioden där en elevs skolplikt utreds. En elevs namn kommer upp på skolbevakningslistan när eleven är folkbokförd i Lunds kommun, men saknar registrerad skolplacering.

Under läsåret 2022/2023 startades 245 ärenden vilket är en ökning jämfört med föregående läsår 2021/2022. Två trender är tydliga och kan antas vara ett resultat av pandemin som funnits i världen de senaste åren. Andel elever som skolplacerats i Lund eller annan kommun är stor och barn- och skolförvaltningen har i flertalet samtal med vårdnadshavare fått information om att de skjutit upp en flytt till utlandet och i stället valt att byta arbete, och med det skola, inom Sverige. En fortsatt minskning av elever som vistas varaktigt utomlands och inte omfattas av skolplikt är också tydlig. Som nämns ovan väljer vårdnadshavare mer sällan att tillfälligt vistas varaktigt utomlands och stannar i stället i Sverige. Skillnaden är dock de ärenden där elever utvandrat enligt Skatteverket och inte längre är folkbokförda i Sverige som ligger på samma nivå som tidigare år.

Förra läsåret sågs också en ökning av antalet fortsatt pågående ärenden. Som beskrivits ovan är orsaken till ökningen oklar. En möjlig anledning kan vara den ändring hos Migrationsverket som beskrivits ovan, vilken gör att familjer istället flyttar inom Sverige och vi får en ökning av dessa ärenden. Långa handläggningstider hos skatteverket kan vara en anledning till att dessa ärenden är avslutade. Detta kan också var en anledning till halveringen av

2023-10-18

Diarienummer
2023/7899

antalet ärenden där elev folkbokförts i annan kommun. Enligt Migrationsverket är planen att från januari 2024 öppna upp en ny möjlighet att handlägga ärenden som avser uppehållstillstånd i Sverige på ett mer effektivt sätt.

Nya ärenden för läsåret 2022/2023 är spridda under perioden men en tydlig förändring är att 70% av ärendena har påbörjats under höstterminen, och endast 30% av ärenden har påbörjats under vårterminen. Som tidigare har en övervikt av nya ärenden påbörjats i anslutning till terminsstart då de flesta förflyttningarna sker under de större loven vid sommar och jul.

Barn- och skolförvaltningen arbetar också aktivt med de fristående enheterna med syftet att förbättra registreringen av Lundaelever till Edlevo, vilket resulterar i att den centrala skolpliktsbevakningen blir mer korrekt.

Avslutade ärenden

Ärenden där skolplikten är utredd och handläggningen är avslutad. Av de ärenden som öppnades under läsåret 2022/2023 är 186 ärenden avslutade vilket motsvarar 76%.

Dessa ärenden har avslutats mot bakgrund av något av följande grunder:

- Eleven har skolplacerats i Lunds kommun, kommunal- eller friskola

Status för ärenden upprättade under perioden 2022-07-01 till 2023-06-30	Antal 21/22	Procent 21/22	Antal 22/23	Procent 22/23
Eleven har skolplacerats i Lunds kommun, kommunal- eller friskola	74	32%	81	33%

Utredningar som visar att eleven har en skolplacering står för en stor andel av det totala antalet ärenden. Tillsammans står skolplaceringar i Lunds kommun och annan kommun för totalt närmare 60% av skolpliktsbevakningens avslutade ärenden. Skolplaceringen följs alltid upp genom en kontakt med mottagande skola för att säkerställa att informationen om skolplacering är korrekt.

När en skolpliktig elev börjar eller slutar vid en skolenhet med en annan huvudman än Lunds kommun ska huvudmannen enligt skollagen snarast lämna uppgift om detta till hemkommunen. Detta gäller alltså både fristående huvudmän och andra kommunala huvudmän. När det gäller de fristående huvudmännen råder en viss eftersläpning av registrering till kommunen. Denna grupp skolpliktsärenden belyses extra väl med nuvarande rutin och målsättningen är att minska antalet ärenden vid varje terminsstart.

2023-10-18

Diarienummer

2023/7899

Av de 81 ärenden som var aktuella för läsåret 2022/2023 där elever skolplacerats i Lunds kommun är ungefär hälften placeringar i friskolor. Fördelningen av dessa ärenden bland kommunens friskolor är jämn.

Den andra halvan av ärenden som varit aktuella under höstterminen avser elever där vårdnadshavare sökt skolplacering och inväntat svar från rektor. Så snart en plats funnits tillgänglig för eleven har registreringen av placeringen gjorts och detta har i nästan samtliga ärenden skett inom en månad efter att ärende öppnats.

- Eleven har skolplacerats i annan kommun, kommunal- eller friskola

Status för ärenden upprättade under perioden 2022-07-01 till 2023-06-30	Antal 21/22	Procent 21/22	Antal 22/23	Procent 22/23
Eleven har skolplacerats i annan kommun, kommunal- eller friskola	63	27,5%	58	24%

Ärenden där eleven placerats i en skola, kommunal eller fristående, i en annan kommun. Skolplaceringen har följts upp genom en kontakt med mottagande skola för att säkerställa att informationen om skolplacering är korrekt.

- Eleven fullgör skolplikten på annat sätt

Status för ärenden upprättade under perioden 2022-07-01 till 2023-06-30	Antal 21/22	Procent 21/22	Antal 22/23	Procent 22/23
Eleven fullgör skolplikten på annat sätt	0	0%	0	0%

En elev kan beviljas att fullgöra skolplikten på annat sätt om verksamheten framstår som ett fullgott alternativ till den utbildning som annars står barnet till buds i Sverige, behovet av insyn i verksamheten kan tillgodoses samt att det finns synnerliga skäl. En första förutsättning är också att eleven inte vistas varaktigt utomland. I dessa fall faller skolplikten i Sverige. Någon exakt tidsgräns kan inte anges, men av praxis framgår att ett riktmärke kan vara att tid som överstiger mellan 9–12 månader är varaktigt. För att ett medgivande ska kunna ges måste synnerliga skäl föreligga.

Synnerliga skäl enligt förarbetena till skollagen kan till exempel förekomma i situationer då eleven nyss flyttat till Sverige från något av våra grannländer men har mycket starka skäl för att gå kvar i det gamla landets skola under återstoden av terminen. Även situationer då eleven under längre tid önskar vara från skolan på grund av resor, filminspelning eller dylikt kan tänkas utgöra synnerliga skäl för att

2023-10-18

Diarienummer

2023/7899

under en tid få medgivande att fullgöra skolplikten på annat sätt om det finns mycket starka skäl i det enskilda fallet.

Antalet ärenden ovan refererar till de skolpliktsbevakningsärenden som övergår till en ansökan från elev om att fullgöra skolplikt på annat sätt.

- Eleven vistas varaktigt utomlands och omfattas inte av skolplikt enligt skollagen

Status för ärenden upprättade under perioden 2022-07-01 till 2023-06-30	Antal	Procent	Antal	Procent
	21/22	21/22	22/23	22/23
Eleven vistas varaktigt utomlands och omfattas inte av skolplikt enligt skollagen	25	11%	13	5%

Ärenden där elever vistas varaktigt utomlands, dvs i nio månader och längre. Dessa ärenden svarar för 5% av det totala antalet avslutade ärenden. Bland dessa ärenden finns exempelvis ärenden där en förälder får arbete i annat land eller när en elev återvänder till sitt hemland.

För beslut om att skolplikten faller krävs underlag som styrker utlandsvistelsen och att denna är varaktig, till exempel intyg om inskrivning under viss tid från mottagande skola, ett hyres- eller köpekontrakt på bostad i annat land eller anställningsavtal för vårdnadshavare som påvisar visstidsanställning.

Lunds kommun följer upp beslut om att skolplikten faller med vårdnadshavare eller mottagande skola var sjätte månad så länge eleven är fortsatt folkbokförd i Sverige. Vid signal om förändring i elevens situation, tas kontakt omgående med vårdnadshavare för diskussion kring de nya förutsättningarna. Om eleven återvänder till Sverige, dock inte för semester eller liknande, upphävs beslutet om att skolplikten faller omgående och vårdnadshavarna ombeds att ansöka om en skolplacering.

I de fall elever inte styrker en varaktig vistelse utomlands, handläggs ärendet som frånvaro vilket kan resultera i kontakt med Skatteverket och Försäkringskassan med information om misstanke om felaktig folkbokföring, samt orosanmälan till Socialförvaltningen.

- Eleven har avslutat grundskolan och har avgångsbetyg

Status för ärenden upprättade under perioden 2022-07-01 till 2023-06-30	Antal	Procent	Antal	Procent
	21/22	21/22	22/23	22/23

2023-10-18

Diarienummer

2023/7899

Eleven har avslutat grundskolan och har avgångsbetyg	1	0,5%	3	1%
--	---	------	---	----

Ärenden där eleverna har gått ut årskurs nio året innan det år de fyller 16 och fått avgångsbetyg. Detta gäller elever som börjat skolan i förtid eller gått i skola utomlands och med det avslutat sina studier ett år tidigare. I och med detta upphör skolplikten och ärendet om skolpliktsbevakning avslutas.

- Eleven har folkbokförts i annan kommun enligt uppgift från Skatteverket

Status för ärenden upprättade under perioden 2022-07-01 till 2023-06-30	Antal 21/22	Procent 21/22	Antal 22/23	Procent 22/23
Eleven har folkbokförts i annan kommun enligt Skatteverket	13	6%	8	3%

Ärenden där eleverna har flyttat från Lunds kommun.

När barn- och skolförvaltningen initierar en utredning om misstanke om felaktig folkbokföringsadress har Skatteverket en handläggningstid på 12–14 månader. Idag arbetar Skatteverket med att fördela inkommande ärenden i olika prioriteringsgrupper efter att de har gjort en riskbedömning av informationen de fått. Ju mer information som styrker felaktig folkbokföring så som kontakt med vårdnadshavare eller mottagande skola, ju mer prioriteras ärendet. Detta kallas "snabbspår" och här ligger Skatteverket nästan i fas med de ärenden som rapporteras in. Om inkomsten rapport saknar bekräftelse från vårdnadshavare eller annan, kan utredning av folkbokföringen ta flera år eller så kan ärendet läggas ner efter att ha bedömts "inte utredningsvärd". Skatteverket handlägger rapporter om misstanke om felaktig folkbokföring på flera ställen i Sverige och skillnader i handläggningstid förekommer. Lunds kommun har ärenden med olika mycket information som fördelas till Skatteverkets olika kontor runt om i landet. Barn- och skolförvaltningen kan se en liten förbättring av handläggningstiden sedan snabbspår infördes.

På grund av de långa handläggningstiderna släpar ändringar av flytt och ny folkbokföringsadress från en kommun till en annan efter i folkbokföringsregistret. Detta får till följd att eleven i dessa ärenden är folkbokförd i Lunds kommun även om hen redan flyttat och går i skola i den andra kommunen. Barn- och skolförvaltningen inväntar Skatteverkets handläggning för ändrad folkbokföringsadress eller information från mottagande skola om skolplacering för eleven och avslutar ärendet.

2023-10-18

Diarienummer
2023/7899

- Eleven har utvandrat enligt Skatteverket, inte längre folkbokförd i Sverige

Status för ärenden upprättade under perioden 2022-07-01 till 2023-06-30	Antal 21/22	Procent 21/22	Antal 22/23	Procent 22/23
Eleven har utvandrat enligt Skatteverket, inte längre folkbokförd i Sverige	24	10%	23	10%

Ärenden där eleverna har lämnat Sverige och inte längre är folkbokförda här. Ärenden om utvandring prövas av Skatteverket och även här har Skatteverket långa handläggningstider. Barn- och skolförvaltningen inväntar Skatteverkets handläggning och avslutar ärendet när eleven är noterad som utvandrad.

- Ärende som avslutats och öppnas upp som vitesärende

Status för ärenden upprättade under perioden 2022-07-01 till 2023-06-30	Antal 21/22	Procent 21/22	Antal 22/23	Procent 22/23
Övergång till vitesärende	0	0%	0	0%

Ärenden där en elev är folkbokförd i Lund men saknar skolplacering och där barn- och skolförvaltningen har anledning att tro att vårdnadshavarna inte fullgör sina skyldigheter att få eleven att fullgöra sin skolgång enligt Skollagen 7 kap 20 § handläggs som eventuella vitesärenden. I dessa situationer startas en utredning för att ta reda på om vårdnadshavarna ska vitesföreläggas för att tillse att barnen fullgör sin skolplikt. Ett vitesföreläggande är ett påtryckningsmedel för att eleven ska fullgöra sin skolplikt.

Pågående ärenden efter 2023-06-30

Status för ärenden upprättade under perioden 2022-07-01 till 2023-06-30	Antal 21/22	Procent 21/22	Antal 22/23	Procent 22/23
Pågående ärenden efter avslutad termin	29	13%	59	24%

Ärenden där handläggare fortfarande utreder skolplikten och väntar på mer information för att gå vidare med ärendet. Av de 245 ärenden som inleddes under läsåret 2022/2023 är 59 ärenden (24%) fortfarande under handläggning. Bland dessa finns exempelvis ärenden där barn- och skolförvaltningen misstänker felaktig folkbokföring och avvaktar utredning hos Skatteverket, ärenden där förvaltningen inväntar dokumentation från skola i utlandet som kan bekräfta att skolplikten faller samt ärenden där förvaltningen

2023-10-18

Diarienummer

2023/7899

avvaktar utredning från socialförvaltningen inför skolplacering av eleven.

Under läsåret har kontakten med skolor i utlandet som tagit emot elever från Lund fortsatt att förbättras. De flesta skolor har återgått till sina tidigare arbetsätt efter pandemin och de länder barn- och skolförvaltningen varit i kontakt med har återupptagit sin skolgång. Arbetet fortsätter med att säkerställa att/om elever befinner sig varaktigt utomlands och att skolplikten i Sverige därmed faller.

Utmaningar och planering framåt

Under året har arbetet med att utveckla processen fortsatt och eftersom det är en levande process kommer utvecklingen att fortsätta. Arbetet med skolpliktsärenden och frånvaro som sker på skolenheterna är tätt länkat till den centrala skolpliktsbevakningen och i det dagliga arbetet är det vanligt att processerna går in i varandra. Skolpliktsrelaterade ärenden finns också som ett område i introduktionen för nya chefer som barn- och skolförvaltningen tagit fram.

Lunds kommun startade under våren 2021 ett nätverk för diskussion och jämförelser kring central skolpliktsbevakning med de närliggande kommunerna Vellinge, Lomma, Malmö, Kävlinge, Landskrona, Eslöv och Burlöv. Under förra läsåret har ytterligare två kommuner anslutit sig till nätverket; Svalöv och Helsingborg. Nätverket träffas en gång per termin. Kommunernas arbetsätt är olika men utmaningarna i processerna är likartade. Skånes kommuner har sammanställt information om kontaktpersoner för skolpliktsbevakning i länets alla kommuner.

Den kommun där elever med skyddad folkbokföring uppehåller sig ska anses vara hemkommun. Eftersom de i folkbokföringen är registrerade i en annan kommun är vistelsekommunen oftast ovetande om deras närvaro. Den beskrivna handläggningen är ett sätt att få information om dessa elever som kommer till Lunds kommun. Under läsåret 2020/2021 initierade barn- och skolförvaltningen ett samarbete med socialförvaltningen avseende skolplacering av elever med sekretessmarkering och skyddad folkbokföring. Detta samarbete fortgår och fungerar bra som ett sätt att få information om de elever som kommer till Lunds kommun. När elever i grundskoleålder flyttar till Lund under någon av dessa förutsättningar, tar socialförvaltningen en direkt kontakt med skolkontoret för diskussion om dessa elevers förutsättningar och behov att ta i beaktande vid skolplacering. Barn- och skolförvaltningen tar fram skolplacering, informerar kort berörda

2023-10-18

Diarienummer

2023/7899

rektorer och socialförvaltningen tillser att vårdnadshavaren skickar en ansökan till rektor. Med denna handläggning minskar exponeringen av skyddade uppgifter och informationen når endast berörda personer.

Barn- och skolförvaltningen har inte kännedom om bakgrunden till att en vårdnadshavare väljer att flytta utomlands med en elev. Vårt uppdrag är att säkerställa elevers rätt till utbildning enligt skollagen. I de fall en misstanke uppkommer om att en elev far illa görs en orosanmälan till socialförvaltningen. Barn- och skolförvaltningen har också etablerat en kontakt med kommunens samordnare för hedersrelaterat våld och förtryck. Efter avstämning av samordnarens uppdrag och arbetssätt kan konstateras att det finns en vedertagen rutin för samarbetet mellan samordnare och kommunens skolor. Barn- och skolförvaltningen finns fortsättningsvis som stöd och samordnare hör av sig vid behov.

Skånes kommuner samarbetar sedan 2011 kring barn och elever. Den 22 december 2021 trädde ett nytt samverkansavtal i kraft för pedagogisk omsorg, förskola, förskoleklass, fritidshem och grundskola i Skåne. Avtalet reglerar bland annat huvudmannens ansvar att informera hemkommun om mottagande i ovan nämnda verksamheter. Barn- och skolförvaltningen har idag en fungerande rutin för hantering av dessa ärenden.

I vilken utsträckning skolpliktsbevakningen framöver kommer att påverkas av covid-19 är oklart. Idag klassas sjukdomen inte längre som en pandemi barn- och skolförvaltningen upplever inte längre att pandemin påverkar skolpliktsbevakningsarbetet.